

załącznik do Uchwały nr...
Rady Miasta Krakowa
z dnia

Program zapobiegania i reakcji na zdarzenia o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym w przestrzeni miasta Krakowa

Spis treści

Preambuła	2
Rozdział I Diagnoza zagrożeń dyskryminacji rasowej i ksenofobii występujących na terenie Krakowa	4
Rozdział II Postanowienia ogólne	8
Rozdział III Cele Programu	9
Rozdział IV Zadania Programu	9
Rozdział V Realizatorzy Programu	12
Rozdział VI Nakłady finansowe i źródła finansowania Programu	12
Rozdział VII Nadzór, ewaluacja i harmonogram realizacji Programu	13

Preambuła

Kraków jest miastem o bogatym dziedzictwie kulturowym i istotnych walorach historycznych, kształtowanych przez różnorodne wpływy kulturowe, czyniące je miastem wielokulturowym oraz niezwykle atrakcyjnym turystycznie, przyciągającym co roku miliony cudzoziemców.

Położenie geograficzne Krakowa na osi szlaków migracyjnych Wschód-Zachód i Północ-Południe, w bliskiej odległości dwóch wielkich stolic europejskich: Warszawy oraz Wiednia wpływa na postrzeganie miasta, jako naturalnej kolebki europejskiej wymiany kulturowej oraz budowy wielonarodowego dziedzictwa.

Kraków posiada strategię rozwoju miasta zmierzającą do zrównoważonego i trwałego rozwoju społeczności miasta z udziałem partnerów społecznych, czego nie da się osiągnąć bez podejmowania działań na rzecz ograniczania negatywnych zjawisk społecznych utrudniających integrację - niszczących solidarność społeczną oraz równowagę społeczności lokalnej tworzącej środowisko obywatelskie miasta.

Kraków jest miastem, które chce twórczo korzystać z procesu globalizacji, tworząc klimat przyjazny dla lokalizowania inwestycji w Krakowie, do czego niezbędne jest ograniczanie zjawiska niechęci wobec obcokrajowców oraz tworzenie środowiska lokalnego nakierowanego na afirmację różnorodności i wielokulturowości w sposób spójny z priorytetami rozwojowymi Unii Europejskiej.

Kraków jest miastem nastawionym na czerpanie korzyści i wykorzystywanie szans związanych z integracją europejską, w tym poprzez uczynienie z miasta atrakcyjnego miejsca zamieszkania, rozwoju i pracy, jak również miejsca gościnnego wobec uczestników licznych imprez kulturalnych i sportowych.

Wizja sprawowania władzy samorządowej miasta opiera się na szerokiej współpracy i partnerstwie z organizacjami pozarządowymi w osiąganiu celów strategicznych i operacyjnych miasta, co sprzyja zaangażowaniu społeczeństwa w proces zarządzania miastem oraz w istotny sposób otwiera instytucje publiczne na postulaty i potrzeby mniejszości narodowościowych i etnicznych.

W opisany wyżej sposób, Kraków dąży do realizacji koncepcji „uczącego się miasta” i „uczącego się urzędu”, w której coraz więcej zadań publicznych powierza się partnerom społecznym, a samemu odgrywa rolę twórcy ram instytucjonalnych i prawnych dla sprawnej realizacji celów strategicznych i koordynatora działań.

Nieocenione znaczenie dla rozwoju miasta Krakowa ma jego środowisko kulturalne, którego rozwój zależy od sprzyjającego klimatu wolnego od rasizmu i ksenofobii, ograniczeń związanych z postawami nietolerancji oraz sprzeciwu wobec różnorodności kulturowej, krępujących zazwyczaj swobodę ekspresji artystycznej i negatywnie wpływających na percepcję miasta, jako miejsca przyjaznego wielokierunkowemu rozwojowi kultury.

Kraków jest miastem obywatelskim, zapewniającym wysoką jakość życia wszystkim mieszkańcom oraz zrównoważony rozwój społeczeństwa obywatelskiego i silne poczucie wspólnoty, przekładające się na podejmowanie przez mieszkańców odpowiedzialności za losy Miasta, aktywne uczestnictwo w podejmowaniu decyzji dotyczących rozwiązywania bieżących problemów wspólnoty, jak i w realizacji pomysłów sprzyjających rozwojowi miasta.

Misją samorządu miasta jest integrowanie działań mieszkańców, służące urzeczywistnianiu wizji rozwoju Krakowa, poprzez wprowadzanie partnerskiego zarządzania miastem, z wykorzystaniem szans, jakie stwarza jego metropolitarny potencjał oraz integracja europejska.

Biorąc pod uwagę, że:

Rasizm i ksenofobia są bezpośrednim pogwałceniem zasad wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego, na których opiera się Unia Europejska i które są wspólne wszystkim państwom członkowskim;

Rasizm i ksenofobia stanowią zagrożenie dla grup osób będących celem takich zachowań, a więc władze samorządowe winny względem osób fizycznych i prawnych, bądź instytucji, które się dopuściły takich zachowań, tolerują je lub są za nie odpowiedzialne, prowadzić skuteczne, proporcjonalne i prewencyjne działania;

Walka z rasizmem i ksenofobią wymaga różnego rodzaju środków w kompleksowych ramach i nie może się ograniczać do spraw karnych, a musi obejmować również szereg działań w dziedzinie funkcjonowania samorządu i instytucji publicznych, systemu edukacji, polityce bezpieczeństwa oraz polityce społecznej i kulturowej miasta;

Podejmowanie działań prewencyjnych i reakcyjnych wobec zachowań rasistowskich i ksenofobicznych, jak również promowanie tolerancji, równości i różnorodności jest wymogiem prawnym wynikającym z Konstytucji RP, licznych prawnych instrumentów unijnych oraz szczegółowych przepisów prawa polskiego, w tym kodeksu karnego, kodeksu pracy oraz ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania;

Świadoma i powszechna solidarność między mieszkańcami Krakowa jest konieczna dla zwalczania rasizmu, a społeczność lokalna winna się zjednoczyć, aby wyeliminować wszelkie jego formy bezpośrednio, ukryte, werbalne, wizualne lub graficzne, biorąc pod uwagę, że każda z nich jest szkodliwa tak dla osób indywidualnych, jak i dla całej społeczności;

Istotnym krokiem do eliminacji zachowań rasistowskich i ksenofobicznych jest zapewnienie mniejszościom narodowym i etnicznym możliwości zachowania odrębności oraz wspierania ich kultury oraz ochrony przed rasizmem i ksenofobią, której mogą doświadczyć w środowisku miejskim Krakowa, ze szczególnym uwzględnieniem negatywnych doświadczeń związanych z przeszłymi ekscesami, których występowanie ma charakter wynikający z zaszłości historycznych, z którymi walka jest obowiązkiem samorządu terytorialnego.

Podtrzymanie zasady równości jest najwyższą wartością i bezwzględny wyznacznikiem wszelkich polityk miejskich, a eliminacja wszelkich form rasizmu i ksenofobii wiąże się z realizacją postulatu społecznej sprawiedliwości;

W myśl postanowień Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
(Dz. U. 1997, Nr 78 poz. 483 z późn. zmianami):

art. 32 ust. 2 „Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny”;

art. 35 ust. 1 „Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury”;

art. 35 ust. 2 „Mniejszości narodowe i etniczne mają prawo do tworzenia własnych instytucji edukacyjnych, kulturalnych i instytucji służących ochronie tożsamości religijnej oraz do uczestnictwa w rozstrzyganiu spraw dotyczących ich tożsamości kulturowej”;

Uchwala się niniejszy program, służący kompleksowemu zwalczaniu i reakcji na zdarzenia o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym w przestrzeni miasta Krakowa

Rozdział I

Diagnoza zagrożeń dyskryminacji rasowej i ksenofobii występujących na terenie Krakowa

Od stycznia 2007 roku do sierpnia 2011 roku, w toku przygotowania „Programu zapobiegania i reakcji na zdarzenia o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym w przestrzeni miasta na lata 2014-2017”, Stowarzyszenie Promocji Wielokulturowości INTERKULTURALNI PL przeprowadziło badanie skali zdarzeń rasistowskich i ksenofobicznych na terenie aglomeracji krakowskiej na podstawie doniesień prasowych, raportów i projektów organizacji pozarządowych oraz statystycznych i jakościowych danych obiektywnych, pozyskiwanych z jednostek administracji państwowej¹. W sumie, w trakcie badania zgromadzono informacje na temat 179 zdarzeń spełniających kryteria incydentów o charakterze rasistowskim lub ksenofobicznym. Największą kategorię tworzą przypadki antysemitycznego i ksenofobicznego graffiti trwale naznaczające miejską przestrzeń publiczną, a co za tym idzie utrwalające

---

¹ Dane stanowiące podstawę badania stanu faktycznego: opracowania Stowarzyszenia Promocji Wielokulturowości INTERKULTURALNI PL „Incydenty rasistowskie i ksenofobiczne na terenie Krakowa” autorstwa Eweliny Pachtyel, „Podsumowanie monitoringu raportów organizacji” autorstwa Klaudii Fryc-Mallick, a także: „Rasizm w Polsce. Raport z badań osób, które doświadczyły przemocy ze względu na swoje pochodzenie etniczne, rasowe lub narodowe” wydany przez Helsińską Fundację Praw Człowieka (2010); „Przemoc motywowana uprzedzeniami. Przesłanki z nienawiści” wydana przez Towarzystwo Interwencji Kryzysowej (2007); „Równe traktowanie w zatrudnieniu. Przepisy a rzeczywistość” wydane przez Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego (2009); „Sąsiedzi czy intruzi - o dyskryminacji cudzoziemców w Polsce” wydana pod kierunkiem Stowarzyszenia Interwencji Prawnej (2010); „Monitorowanie treści rasistowskich, ksenofobicznych i antysemitycznych w polskiej prasie i publikacjach- część II” przygotowane przez ekspertów z Poznańskiego Centrum Praw Człowieka Instytutu Nauk Prawnych PAN na zlecenie MSWiA; „Analizy, raporty, ekspertyzy. Dyskryminacja cudzoziemców w Polsce w latach 2008-2010” wydane przez Stowarzyszenie Interwencji Prawnej (2010); Projekt „Przestrzeń miasta” organizowany przez grupę Projekt: Polska i Stowarzyszenie Młody Wrocław (2008-2011); „Nietolerancja w Polsce. Kronika wydarzeń 2008-2009 na podstawie monitoringu prasy” opracowana przez Stowarzyszenie Przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita (2010); „Brunatna księga” - monitoring przypadków rasizmu prowadzony przez redakcję magazynu ‘NIGDY WIĘCEJ’ (2009 i 2011). Wykorzystano również następujące źródła prasowe: Rzeczpospolita; Gazeta Wyborcza, dodatek krakowski; Gazeta Krakowska; Dziennik Polski; Dziennik Gazeta Prawna; Fakt; Super Express, Echo Miasta, Metro; Przegląd Sportowy; Portal Moje Miasto Kraków <http://www.mmkrakow.pl/wiadomosci>; Portal Kraków Nasze Miasto <http://krakow.naszemiasto.pl/>; Portal Interia.pl <http://fakty.interia.pl/polska>; Portal Polska Lokalna: <http://polskalokalna.pl/wiadomosci/malopolskie>; PortalOnet.pl, <http://wiadomosci.onet.pl/regionalne/krakow/region.html>; PortalWirtualnaPolska, http://wiadomosci.wp.pl/kat,1019401,wiadomosci_lokalne.html?icaid=1d0e9.

Uwzględniono również dane statystyczne otrzymane od Zarządu Budynków Komunalnych Gminy Kraków, Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Prokuratury Generalnej, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Straży Miejskiej Miasta Krakowa.

Termin „pseudokibic” został zdefiniowany w Zarządzeniu Komendanta Głównego nr 982 z 21.09.2007 (Dz.Urz.KGP Nr 17, poz. 129), zgodnie z którym za pseudokibiców uważa się uczestników imprez sportowych, którzy, na bazie dotychczasowych doświadczeń, za główny cel swojej obecności przyjmują chęć zmanifestowania swojego stanowiska poprzez wywoływanie awantur lub konfrontację z innymi uczestnikami imprezy bądź też siłami porządkowymi.

CPTED – Community policing through environmental design (Zapobieganie przestępczości i nieporządkowi poprzez kształtowanie środowiska)

Do raportów Stowarzyszenia Nigdy Więcej należy podchodzić z pewną ostrożnością, gdyż charakter organizacji jest jednoznacznie polityczny, a podawane dane nie są poddawane obiektywnej ocenie, co nie zmienia faktu, że poza rzadkimi nieścisłościami w raportowaniu „Brunatna Księga” zawiera zestawienie zdarzeń, które miały miejsce w rzeczywistości i mogą być klasyfikowane jako rasistowskie lub ksenofobiczne. Ewentualne wątpliwości mogą dotyczyć co najwyżej skali ocen przykładowej do danego zjawiska. Więcej na ten temat: Łukasz Ostrowski, Mowa o rasizmie, Warszawa 2009, s. 123-204

W kontekście konfliktu między chuliganami drużyn piłkarskich była przykładowo interpretowana dewastacja pomnika pamięci na terenie byłego nazistowskiego obozu pracy w Krakowie Płaszowie, mimo że trudno uznać tego rodzaju interpretację za trafną. Być może sprawca dążył do wywołania tego rodzaju wrażenia, jednakże kontekst sytuacyjny, wybór miejsca oraz czas pojawienia się napisu (na krótko przed dorocznym Marszem Żywych) wskazuje jednoznacznie na antysemityczne, świadome intencje sprawców, służące manifestacji ich zabarwionej nienawiścią ideologii.

„Znaczenie murów” – wyrażenie pochodzące od występującego w kryminologii zachodniej słowa „tagging”, które odróżnia rodzaj nielegalnych napisów pojawiających się w przestrzeni publicznej. Słowo „graffiti” odnosić się będzie w tych kategoriach do malunków lub napisów posiadających walory artystyczne, będące przejawem indywidualizmu artystów ulicznych, natomiast słowo „tagging” do pozostałych, które takich walorów nie posiadają i wyłącznie szpecą przestrzeń publiczną.

i zwielokrotniające swój negatywny przekaz wobec postronnych odbiorców (137 zdarzeń). W prasie odnotowano 21 zdarzeń o odmiennym od „znaczenia murów” charakterze. Analiza raportów oraz materialnych rezultatów projektów organizacji pozarządowych dostarczyła informacji na temat 104 zdarzeń (78 to graffiti). Dane pozyskane od jednostek administracji państwowej dostarczyły opisu 68 zdarzeń (56 to graffiti).

Zdarzenia utrwalone w prasie wymagają szczególnej analizy ze strony władz samorządowych tak ze względu na ich pierwotny charakter, jak i sposób relacji prasowej upowszechniającej wiedzę na temat konkretnego incydentu względem nieoznaczonego kręgu adresatów w Polsce i zagranicą. To z kolei w sposób bezpośredni wpływa na postrzeganie miasta, jego mieszkańców oraz panującego w nim klimatu społecznego. W badanym okresie, tj. od 2007 roku, prasa odnotowywała zdarzenia rasistowskie lub ksenofobiczne, które miały miejsce na terenie Krakowa średnio co dwa miesiące. Najwięcej incydentów miało formę werbalnego znieważenia, często pojawiały się też formy graficzne i wypowiedzi pisemne. Trzykrotnie odnotowano stosowanie przemocy fizycznej motywowane przesłankami dyskryminacyjnymi. Z punktu widzenia celów Programu istotne jest, że przypadki rasizmu i ksenofobii często miały miejsce podczas manifestacji organizacji politycznych i społecznych. Sporą część wydarzeń stanowiły również incydenty stadionowe, polegające na wykrzykiwaniu haseł oraz intonowaniu rasistowskich i antysemickich przyspiewek. Odnotowano tam również posługiwanie się gestami i symbolami podżegającymi do nienawiści, a także do popełnienia przestępstw. Sprawcami byli najczęściej „pseudokibice”, ale zdarzyło się, że również piłkarze dwóch drużyn krakowskich T.S. „Wisły” oraz „Cracovii Comarch”, a do wydarzeń dochodziło podczas trwania meczy na stadionach piłki nożnej lub bezpośrednio po ich zakończeniu w okolicach centrum miasta.

Oprócz zachowań związanych z imprezami sportowymi, natrafiono również na typowo antysemickie incydenty połączone z niszczeniem obiektów przestrzeni publicznej. Wspomnieć tu należy o zdewastowaniu pomnika upamiętniającego ofiary nazistowskiego obozu pracy w Krakowie Płaszowie, pojawianiu się „wlepek” oraz napisów na plakatach z treściami wymierzonymi w naród żydowski, zdemolowaniu witryny księgarni z wystawioną w niej książką „Przeciw antysemityzmowi”, zniszczeniu elewacji synagogi Starej na ulicy Szerokiej w Krakowie.

Ponadto zanotowano incydenty typowo zindywidualizowanych ataków personalnych, polegających na znieważeniu osób pochodzenia żydowskiego oraz ksenofobiczne wypowiedzi artykułowane podczas dyskusji na tematy historyczno-społeczne.

Badanie prasy pozwoliło również zidentyfikować przypadki czynów godzących w życie i zdrowie, a polegające na pobiciu osób obcego pochodzenia. Nienawiść i nietolerancja leżąca u podstaw motywacji tego typu czynów godzi nadto nie tylko w indywidualne dobra ofiary, ale w ład konstytucyjny państwa, który opiera się na zasadzie równości i niezbywalnej godności każdego człowieka.

Wśród innych przypadków dyskryminacji ze względu na pochodzenie odnotowano w trakcie badania przypadek nierzetelnego, opartego na stereotypach artykułu dotyczącego Romów i informacje o organizacji koncertów z udziałem zespołów wykonujących utwory propagujące faszyzm. W toku analizy zdarzeń opisanych w prasie stwierdzono abstrakcyjny charakter incydentów, co prowadzi do wniosku, że zdarzenia te wyrażają zgeneralizowane postawy części mieszkańców miasta, co implikuje konieczność prowadzenia działań zmierzających do

osłabienia siły oddziaływania tego typu poglądów, jako sprzecznych z polskim i wspólnotowym dorobkiem prawnym.

Raporty organizacji pozarządowych, monitorujących zjawisko rasizmu, ksenofobii, nietolerancji i dyskryminacji w Polsce, zwykle opisują te zjawiska w sposób bardzo ogólny, a przytaczane konkretne przypadki nie uwzględniają dokładnego miejsca zdarzenia. Wyjątkiem są następujące pozycje:

- „*Brunatna księga*” - monitoring przypadków rasizmu prowadzony przez redakcję magazynu „NIGDY WIĘCEJ” 2009 i 2011;
- „*Nietolerancja w Polsce. Kronika wydarzeń 2008-2009 na podstawie monitoringu prasy*” Stowarzyszenie Przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita;
- Projekt „*Przestrzeń miasta*” organizowany przez grupę Projekt: Polska i Stowarzyszenie Młody Wrocław (2008-2011).

Analiza powyższych pozycji pozwoliła zidentyfikować 106 zdarzeń o dyskryminującym charakterze, które miały miejsce pomiędzy styczniem 2007 a sierpniem 2011 roku. Zdecydowana większość dotyczyła obraźliwych symboli i napisów występujących w przestrzeni publicznej, głównie na murach lub pomnikach - 78 przypadków. Ich treść w przeważającej mierze ma charakter antysemicki i pojawia się w kontekście lub wykorzystuje kontekst konfliktu między pseudokibicami krakowskich drużyn piłkarskich. Poza „znaczeniem murów” obraźliwe hasła i symbole znajdowały się również na plakatach rozwieszanych w miejscach publicznych oraz na transparentach wykorzystywanych w trakcie zgromadzeń.

Kolejną kategorią incydentów uwzględnionych w raportach organizacji pozarządowych są dyskryminujące komunikaty werbalne związane z wykrzykiwaniem obraźliwych haseł, poniżaniem osób innej rasy poprzez imitowanie zwierzęcych odgłosów na różnego rodzaju zgromadzeniach i publicznych imprezach oraz obraźliwe wypowiedzi artykułowane w mediach. Odnotowano również przypadki przemocy fizycznej (poważne pobicia) lub naruszenia nietykalności cielesnej, kolportażu rasistowskich materiałów, organizacji imprez z udziałem zespołów neonazistowskich, używanie niedozwolonej symboliki lub gestów jednoznacznie kojarzonych z nazizmem, a także różnorodne akty wandalizmu.

Z raportów organizacji pozarządowych wynika, iż osoby dopuszczające się dyskryminacji rasowej lub aktów wrogości względem obcych często należą do dobrze zorganizowanych grup, często również przyjmujących sformalizowany prawnie charakter, tj. stowarzyszeń i innych organizacji.

W toku badania uzyskano również statystyczne i jakościowe dane od instytucji publicznych, w szczególności od Zespołu Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii MSWiA oraz od Straży Miejskiej Miasta Krakowa (ewidencja rasistowskiego i ksenofobicznego graffiti od 2010 r.). Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w odpowiedzi na wniosek Stowarzyszenia Promocji Wielokulturowości INTERKULTURALNI PL załączyło zbiór informacji, zebranych na podstawie spraw monitorowanych przez Zespół Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii Departamentu Kontroli ministerstwa. Przesłane dane dotyczą łącznie 14 przypadków rasizmu i przestępstw motywowanych nienawiścią, mających miejsce w Krakowie i okolicach w okresie od stycznia 2007 do września 2011.

Zdarzenia te obejmują:

- Manifestacje z wykorzystaniem obraźliwych haseł i transparentów (6). Uczestnikami tych manifestacji byli członkowie ONR (2), NOP (2), krakowskiej organizacji

„Małopolscy Patrioci” (1) oraz pseudokibice Cracovii (1). Grupami poszkodowanymi były w tych wypadkach osoby innego niż polskie pochodzenia („Polska dla Polaków”), głównie Żydzi („Tu jest Polska, nie Izrael”, „Żydzi z Polski precz”), a także osoby o odmiennym od manifestujących kolorze skóry („Polska cała tylko biała”). Manifestujący w 2 przypadkach posługiwali się flagą/transparentem ze swastyką, a w 3 przypadkach wykonywali gest faszystowskiego pozdrowienia. Trzy kolejne incydenty przybrały formę graficznych przekazów, tj. plakatów zawierających treści antysemitki (np. „Bomby na Izrael, Już czas”, „Izrael 60 lat ludobójstwa”) oraz dwukrotnie w postaci napisów o charakterze antysemitkim (w jednym z przejść podziemnych oraz na blokach przy ul. Kazimierza Wielkiego). W pozostałych pięciu wypadkach poszkodowanymi były konkretne osoby: czarnoskóry zawodnik Cracovii Comarch Kraków – ofiara rasistowskiego zachowania piłkarza Wisły Kraków podczas meczu obu drużyn oraz obywatele Wietnamu, co do których dopuszczono się dotkliwych pobic i wymuszeń dużych sum pieniędzy (w tej sprawie prowadzone są 4 postępowania w prokuraturze).

- Straż Miejska Miasta Krakowa prowadzi szczegółową ewidencję napisów występujących w przestrzeni publicznej na różnych obiektach infrastruktury miejskiej i prywatnej od 2010 roku. I tak w 2010 roku odnotowano 28 napisów o charakterze rasistowskim lub ksenofobicznym, a w roku 2011 – 26.

Przedstawione tu omówienie raportu z prowadzonych badań pokazuje, że pomimo incydentalnego charakteru poszczególnych zdarzeń wykazują się one pewną regularnością zarówno w osi czasu, jak i co do okoliczności występowania. Ich zbiorowy i zorganizowany charakter stwarza niebezpieczeństwo dla osiągnięcia celów zarysowanych w preambule niniejszego dokumentu, zbieżnych z ogólnymi celami rozwojowymi Krakowa, a tym samym wymaga adekwatnych rozwiązań prewencyjnych, dotyczących tak zapobiegania jak i zorganizowanej i konsekwentnej reakcji na tego rodzaju zdarzenia.

Należy ponownie uznać, że rasizm i ksenofobia stanowią jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla zrównoważonego rozwoju miejskiej wspólnoty lokalnej, jej solidarności, równowagi oraz stałego podwyższania jakości życia mieszkańców. Jednocześnie trzeba sobie zdawać sprawę, że zakres zachowań społecznych, które mogą być zakwalifikowane, jako rasizm lub ksenofobia jest trudny do zdefiniowania. Współczesne definicje rasizmu ulegają stałemu poszerzaniu i obejmują zjawiska wykraczające poza tradycyjną definicję rasy. Rozwiązując problemy rasizmu i ksenofobii należy zatem przyjąć optykę osoby dokonującej konceptualizacji tego pojęcia i przedstawiającej instytucjom samorządowym zdarzenie do rozwiązania w danym kontekście. Aktywność w tym obszarze stanowi istotne wyzwanie dla wspólnoty samorządowej, w szczególności w kontekście jej roli w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców miasta. Chodzi przede wszystkim o to, aby uwzględniwszy postulaty osób, czy grup narażonych na dyskryminację, obejmujące prawo do ochrony przed dyfamacją i nieuzasadnioną agresją, zapewnić jednocześnie pluralizm światopoglądowy w ramach samorządu lokalnego. Program ma za zadanie uwzględnić postulat równowagi między tymi dwiema wartościami.

Diagnoza została przygotowana w ramach projektu „Przeciwko rasizmowi i ksenofobii: wypracowanie miejskiej strategii zapobiegania i reakcji”, zrealizowanego między sierpniem 2011 roku a majem 2012 roku przez Stowarzyszenie Promocji Wielokulturowości INTERKULTURALNI PL we współpracy z Urzędem Miasta Krakowa – Miejskim Ośrodkiem Wspierania Inicjatyw Społecznych. Projekt finansowany był ze środków funduszu *Trust for Civil Society for Central and Eastern Europe*. Autorem opracowania jest dr Adam Bulandra.

Rozdział II

Postanowienia ogólne

§ 1

„Program zapobiegania i reakcji na zdarzenia o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym w przestrzeni miasta Krakowa”, zwany dalej Programem, zakłada szereg działań na poziomie instytucjonalnym oraz społecznym, zmierzających do eliminacji zachowań i zdarzeń rasistowskich i ksenofobicznych na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

§ 2

Ilekróć w niniejszym Programie mowa jest o:

- 1) Gminie – należy przez to rozumieć Gminę Miejską Kraków;
- 2) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Miasta Krakowa;
- 3) Pełnomocniku – należy przez to rozumieć Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa odpowiedzialnego za politykę społeczną.

§ 3

Na potrzeby realizacji Programu, przyjmuje się następujące definicje pojęć:

1. **Rasizm:** teoria głosząca, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy cechami fizycznymi (somatycznymi, np. budowa ciała, kolor skóry, kształt głowy) a pewnymi cechami psychicznymi (np. cechami intelektu, osobowości), co oznacza, że pewne rasy dominują nad innymi, i jako bardziej wartościowe są przeznaczone do panowania nad rasami niższymi².
2. **Dyskryminacja rasowa:** oznacza wszelkie zróżnicowanie, wykluczenie, ograniczenie lub uprzywilejowanie z powodu rasy, koloru skóry, urodzenia, pochodzenia narodowego lub etnicznego, które ma na celu lub pociąga za sobą przekreślenie bądź uszczuplenie uznania, wykonywania lub korzystania, na zasadzie równości z praw człowieka i podstawowych wolności w dziedzinie politycznej, gospodarczej, społecznej i kulturalnej lub w jakiegokolwiek innej dziedzinie życia publicznego³.
  - a) **bezpośrednia** – oznaczać będzie sytuację, w której dana osoba jest traktowana mniej korzystnie z powodu swego pochodzenia rasowego lub etnicznego,
  - b) **pośrednia** – oznaczać będzie sytuację, w której pozornie neutralne postanowienie, kryterium lub praktyka stawia osoby o określonym pochodzeniu rasowym lub etnicznym w szczególnie niekorzystnym położeniu w porównaniu z innymi osobami, chyba, że takie postanowienie, kryterium lub praktyka są usprawiedliwione słusznym celem oraz środki do osiągnięcia takiego celu są właściwe i konieczne.

Za dyskryminację uznaje się również szykanowanie, którego celem lub skutkiem jest pogwałcenie godności danej osoby lub naruszenie praw człowieka oraz stworzenie atmosfery zastraszenia, wrogości, poniżenia, obrażenia lub upokorzenia.

Za dyskryminację uznaje się również polecenie dyskryminacji wobec osób ze względu na ich pochodzenie rasowe lub etniczne.

3. **Ksenofobia** – nieuzasadniony lęk i wrogość wobec obcych.

---

² Hasło: rasizm, w: A. Antoszewski, A.R. Herbut (red.), Leksykon politologii, Wrocław 2002, s. 372.

³ Na podstawie „Konwencji o Eliminowaniu Wszystkich Form Dyskryminacji Rasowej” Organizacji Narodów Zjednoczonych, 7.03.1966 r.

4. **Nietolerancja** – brak szacunku dla cudzych praktyk i przekonań; objawia się niedopuszczaniem do zachowań czy poglądów różniących się od własnych; leży u podstaw dyskryminacji rasowej i ksenofobii⁴.

Rozdział III Cele Programu

§ 4

1. Celem głównym Programu jest wdrażanie polityki antydyskryminacyjnej miasta Krakowa poprzez kształtowanie wśród mieszkańców Krakowa świadomości i wiedzy dotyczącej zjawiska rasizmu i ksenofobii oraz budowanie postawy tolerancyjnej wobec cudzoziemców, mniejszości narodowych i etnicznych oraz postaw nastawionych na właściwą identyfikację problemów związanych z rasizmem i ksenofobią przez realizatorów Programu, w tym dobór właściwych narzędzi reakcji, proporcjonalnych do potrzeb oraz adekwatnych do charakteru zdarzeń.
2. Celami szczegółowymi Programu są:
  - 1) Budowa instytucjonalnych ram przeciwdziałania rasizmowi i ksenofobii;
  - 2) Stworzenie społecznej platformy konsultacji i rozwoju polityk antydyskryminacyjnych;
  - 3) Dbłość o jakość i estetykę przestrzeni publicznej;
  - 4) Budowanie Urzędu przyjaznego cudzoziemcom, mniejszościom narodowym i etnicznym poprzez równy dostęp do usług i świadczeń oferowanych przez Gminę oraz prowadzenie polityki włączenia społecznego;
  - 5) Kształtowanie odpowiedzialności społecznej podmiotów prywatnych w polityce samorządowej Gminy;
  - 6) Wdrażanie mechanizmów reakcji na zdarzenia rasistowskie i ksenofobiczne, jako element polityki inkluzywnej oraz budowanie świadomości międzykulturowej mieszkańców;
  - 7) Zapewnienie prawidłowego przebiegu imprez masowych;
3. Program przyczynia się również do realizacji wizji Krakowa wpisanej w Strategię Rozwoju Krakowa.

Rozdział IV Zadania Programu

§ 5

Cele Programu będą realizowane poprzez wdrażanie następujących zadań:

1. Budowa instytucjonalnych ram przeciwdziałania rasizmowi i ksenofobii poprzez:
  - 1) powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. współpracy na rzecz realizacji Programu, którego skład i zadania określi Prezydent Miasta Krakowa w drodze zarządzenia;
  - 2) rozszerzenie zadań Pełnomocnika o obowiązki obejmujące wspieranie osób dyskryminowanych ze względu na pochodzenie narodowe i etniczne;
  - 3) współpracę Pełnomocnika z wydziałami Urzędu i miejskimi jednostkami organizacyjnymi oraz innymi instytucjami i służbami działającymi na terenie Gminy.

---

⁴ Krajowy Program Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i Związanej z Nimi Nietolerancji 2004-2009, Warszawa 2004.

2. Stworzenie społecznej platformy konsultacji i rozwoju polityk antidyskryminacyjnych poprzez:

- 1) opracowanie kampanii społecznej uświadamiającej społeczne szkody wynikające z nielegalnego znaczenia budynków i agresywnych komunikatów graficznych oraz znaczenie uporządkowanego i czystego sąsiedztwa dla podniesienia jakości życia mieszkańców;
- 2) powołanie kapituły, która co roku będzie przyznawała „logo wielokulturowości” instytucjom działającym na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji, rasizmowi i ksenofobii w Gminie.

3. Dbalność o jakość i estetykę przestrzeni publicznej poprzez:

- 1) kontynuowanie prac przez Zespół ds. Graffiti powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa;
- 2) stworzenie mapy napisów graffiti o charakterze rasistowskim, ksenofobicznym, dyskryminacyjnym i jej bieżąca aktualizacja;
- 3) zabezpieczanie patrolami Straży Miejskiej zmapowanych obszarów zagrożonych nielegalnymi napisami graffiti o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym;
- 4) opracowanie systemu promowania aktywnych postaw właścicieli nieruchomości, którzy zadbają, aby ich budynki były wolne od znaczenia nielegalnym graffiti;
- 5) nawiązanie współpracy z mieszkańcami znaczonych terenów i systemowe zachęcanie wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni oraz właścicieli nieruchomości do działań ograniczających możliwość znaczenia murów w przestrzeni miejskiej;
- 6) wspieranie działań na rzecz instalowania monitoringu wizyjnego, oświetlenia wzbudzanego ruchem oraz przygotowanie katalogu rekomendacji pozwalających aktywnie przeciwdziałać aktom wandalizmu na budynkach;
- 7) przekazanie przestrzeni artystom celem stworzenia profesjonalnych murali oraz organizacja konkursów murali artystycznych.

4. Budowanie Urzędu przyjaznego cudzoziemcom, mniejszościom narodowym i etnicznym poprzez równy dostęp do usług i świadczeń oferowanych przez Gminę oraz prowadzenie polityki włączenia społecznego poprzez:

- 1) uruchomienie Punktu Informacyjnego, w którym będą udzielane porady w językach obcych w zakresie:
  - a) przepisów prawa,
  - b) możliwości rozpoczęcia działalności gospodarczej,
  - c) podniesienia kwalifikacji zawodowych,
  - d) uzyskania pomocy społecznej, mieszkaniowej i świadczeń socjalnych,
  - e) edukacji dzieci i dorosłych,
- 2) przetłumaczenie i opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa procedur administracyjnych, z którymi mogą mieć styczność osoby obcojęzyczne;
- 3) podjęcie współpracy z partnerami w celu przygotowania pakietu powitalnego dla cudzoziemców obejmującego broszurę informacyjną między innymi na temat:
  - a) uzyskiwania określonych świadczeń,
  - b) zasad korzystania ze służby zdrowia oraz edukacji,
  - c) sposobu postępowania w przypadkach pokrzywdzenia przestępstwem, uzyskiwania odszkodowania w przypadku szkód komunikacyjnych i związanych z środowiskiem pracy,
  - d) zasady wykonywania pracy oraz podejmowania działalności gospodarczej,
  - e) wynajmu, dzierżawy lub użyczenia lokali z zasobów Gminy,

- f) uzyskiwania prawa jazdy i rejestracji samochodu;
  - 4) przeprowadzenie konkursu wiedzy skierowanego do dzieci przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych z zakresu wiedzy o historii miasta Krakowa;
  - 5) prowadzenie szkoleń dla pracowników samorządowych z zakresu budowania Urzędu przyjaznego cudzoziemcom, mniejszościom narodowym i etnicznym poprzez równy dostęp do usług i świadczeń gminnych oraz prowadzenie polityki włączenia społecznego.
5. Kształtowanie odpowiedzialności społecznej podmiotów prywatnych w polityce samorządowej Gminy poprzez:
- 1) wprowadzenie do umów najmu, dzierżawy oraz użyczenia zawieranych przez Gminę obowiązkowego zapisu dotyczącego realizacji polityki przeciwdziałania rasizmowi i ksenofobii przez wszystkie strony umowy;
  - 2) nawiązanie współpracy z podmiotami prywatnymi⁵ w celu wypracowania wspólnych działań na rzecz przeciwdziałania rasizmowi i ksenofobii.
6. Wdrażanie mechanizmów reakcji na zdarzenia rasistowskie i ksenofobiczne, jako element polityki inkluzywnej oraz budowanie świadomości międzykulturowej mieszkańców poprzez:
- 1) pozyskiwanie bieżących statystyk dotyczących przestępstw i naruszeń prawa powodowanych rasizmem lub ksenofobią;
  - 2) organizacja wydarzenia nawiązującego do idei Międzynarodowego Dnia Walki z Dyskryminacją Rasową;
  - 3) wspieranie organizacji pozarządowych, których statutowym celem działania jest przeciwdziałanie rasizmowi, ksenofobii, ochrona praw cudzoziemców, mniejszości narodowych i etnicznych oraz praca na rzecz wielokulturowości i krzewienia tolerancji;
  - 4) informowanie o możliwości inicjowania procesu nadawania nazw ulic, placów odnoszących się do cudzoziemców, mniejszości narodowych i etnicznych, tak by zapewnić im udział w zbiorowej pamięci i zachowaniu tożsamości.
7. Zapewnienie prawidłowego przebiegu imprez masowych poprzez:
- 1) nakładanie na organizatorów imprez masowych i dzierżawców korzystających z obiektów należących do Gminy obowiązku wprowadzenia do regulaminów imprez zapisów zakazujących jakichkolwiek zachowań o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym, obejmujących m.in:
    - a) zakaz wywieszania transparentów o treści rasistowskiej lub ksenofobicznej,
    - b) zakaz wznoszenie haseł lub przyśpiewek o takim charakterze,
    - c) zakaz noszenia na ubraniu emblematów lub innych elementów ubioru, których graficzny przekaz niesie ze sobą treści rasistowskie lub ksenofobiczne,
    - d) zakaz dystrybucji ulotek lub innych materiałów zawierających treści o charakterze rasistowskim lub ksenofobicznym;
  - 2) współpracę przedstawicieli klubów sportowych i stowarzyszeń kibiców.
8. Uczestnictwo w Europejskiej Koalicji Miast Przeciwko Rasizmowi UNESCO i realizowanie 10 punktowego programu działania Koalicji, w tym wystąpienie do

---

⁵ Podmioty prywatne to: podmioty niepubliczne realizujące zadania publiczne (np. prywatne zakłady opieki zdrowotnej, prywatne szkoły i przedszkola), osoby fizyczne i osoby prawne (np. spółki z o.o., spółki akcyjne, stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie) oraz jednostki organizacyjne nie będące osobami prawnymi (np. nie mające osobowości prawnej spółki prawa handlowego)

Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej o zgodę na przystąpienie do Europejskiej Koalicji Miast Przeciwko Rasizmowi UNESCO (ECCAR) oraz przygotowanie projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Kraków do Europejskiej Koalicji Miast Przeciwko Rasizmowi UNESCO (ECCAR);

Rozdział V Realizatorzy Programu

§ 6

1. Program realizowany jest na podstawie przystąpienia do otwartego porozumienia, które stanowi podstawę do stworzenia koalicji na rzecz realizacji jego celów.
2. Po stronie Urzędu działania związane z realizacją Programu prowadzą Wydziały właściwe do spraw:
  - 1) społecznych
  - 2) podatkowych;
  - 3) edukacji;
  - 4) kultury i dziedzictwa narodowego;
  - 5) promocji i turystyki;
  - 6) sportu;
  - 7) bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego;oraz miejskie jednostki organizacyjne:
  - 1) Zarząd Budynków Komunalnych;
  - 2) Zarząd Infrastruktury Sportowej;
  - 3) Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu;
  - 4) Straż Miejska Miasta Krakowa;
  - 5) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;we współpracy z:
  - 1) Urzędem Wojewódzkim;
  - 2) Policją;
  - 3) ciałami inicjatywno-doradczymi funkcjonującymi przy Urzędzie;
  - 4) organizacjami pozarządowymi, których statutowym celem działania jest przeciwdziałanie dyskryminacji, rasizmowi, ksenofobii, ochrona praw cudzoziemców, mniejszości narodowych i etnicznych oraz praca na rzecz wielokulturowości i krzewienia tolerancji;
  - 5) klubami sportowymi;
  - 6) ze szkołami i placówkami oświatowymi oraz uczelniami wyższymi;
  - 7) administracjami budynków i spółdzielniami mieszkaniowymi, wspólnotami mieszkaniowymi oraz przedstawicielami organizacji prywatnych właścicieli;
  - 8) mediami.

Rozdział VI Nakłady finansowe i źródła finansowania Programu

§ 7

Środki finansowe na wykonanie zadań realizowanych w ramach Programu będą planowane corocznie w budżecie miasta Krakowa. W roku 2015 zaplanowano na ten cel kwotę 80 000 zł. Ponadto uruchamiane będą środki finansowe różnych podmiotów włączonych do realizacji Programu, w tym m.in.:

- 1) środki budżetowe państwa,

- 2) środki budżetu Unii Europejskiej, w tym zwłaszcza Europejskiego Funduszu Społecznego,
- 3) środki organizacji pozarządowych,
- 4) środki prywatne i sponsorskie,
- 5) środki innych podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

Rozdział VII

Nadzór, ewaluacja i harmonogram realizacji Programu

§ 8

1. Realizację Programu koordynuje i nadzoruje Pełnomocnik.
2. Prezydent przedstawia Radzie sprawozdanie z realizacji Programu, przygotowane przez Wydział Spraw Społecznych, w terminie do dnia 30 kwietnia następnego roku.
3. Mierniki efektywności Programu oparte będą na informacjach dotyczących między innymi realizacji w przeciągu danego roku takich wartości jak:
  - 1) wysokość środków finansowych zaangażowanych przez Gminę na rzecz realizacji Programu,
  - 2) liczba wydarzeń zorganizowanych na terenie Krakowa związanych z działaniami na rzecz walki z rasizmem i ksenofobią,
  - 3) liczba organizacji pozarządowych uczestnicząca w realizacji Programu,
  - 4) liczba beneficjentów korzystających z pomocy Punktu Informacyjnego
  - 5) liczba beneficjentów, którzy otrzymali pakiet powitalny,
  - 6) liczba przetłumaczonych procedur na języki obce,
  - 7) liczba zrealizowanych produktów w ramach Programu,
  - 8) liczba podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

4. Harmonogram realizacji Programu i podejmowanych działań wraz z wykazem produktów:

Działania:	Zadanie priorytetowe:	Termin realizacji:	Nazwa produktu:
Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. współpracy na rzecz realizacji Programu, którego skład i zadania określi Prezydent Miasta Krakowa w drodze zarządzenia.	Budowa instytucjonalnych ram przeciwdziałania rasizmowi i ksenofobii.	Do 31 grudnia 2015 r.	Zarządzenie powołujące Zespół Interdyscyplinarny ds. współpracy na rzecz realizacji Programu.
Rozszerzenie zadań Pełnomocnika o obowiązki obejmujące wspieranie osób dyskryminowanych ze względu na pochodzenie narodowe i etniczne.		Do 30 czerwca 2015 r.	Zarządzenie Prezydenta dot. zadań Pełnomocnika.
Współpraca Pełnomocnika z wydziałami Urzędu i miejskimi jednostkami organizacyjnymi i służbami działającymi na terenie Gminy.			
Opracowanie kampanii społecznej uświadamiającej społeczne szkody wynikające z nielegalnego znaczenia budynków i agresywnych komunikatów graficznych oraz znaczenie uporządkowanego i czystego sąsiedztwa dla podniesienia jakości życia mieszkańców.	Stworzenie społecznej platformy konsultacji i rozwoju polityk antydyskryminacyjnych.	Do 31 grudnia 2016 r.	Konspekt kampanii społecznej.
Powołanie kapituły, która co roku będzie przyznawała „logo wielokulturowości” instytucjom działającym na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji, rasizmowi i ksenofobii w Gminie.		Do 31 grudnia 2016 r.	Projekt uchwały powołującej kapitułę, która będzie przyznawała „logo wielokulturowości”.
Kontynuowanie prac przez Zespół ds. Graffiti powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa.	Dbałość o jakość i estetykę przestrzeni publicznej.	Działanie o charakterze ciągłym	Dokumenty potwierdzające pracę Zespołu.
Stworzenie mapy napisów graffiti o charakterze rasistowskim, ksenofobicznym i dyskryminacyjnym i jej bieżąca aktualizacja.		Do 30 czerwca 2015 r.	Mapa napisów graffiti o charakterze rasistowskim, ksenofobicznym i dyskryminacyjnym.

Zabezpieczanie patrolami Straży Miejskiej zmapowanych obszarów zagrożonych nielegalnymi napisami graffiti o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym.		Działanie o charakterze ciągłym	Zrealizowane patrole.
Opracowanie systemu promowania aktywnych postaw właścicieli nieruchomości, którzy zadbają, aby ich budynki były wolne od znaczenia nielegalnym graffiti.	Dbałość o jakość i estetykę przestrzeni publicznej.	Do 31 grudnia 2016 r.	Dokument opisujący system promowania aktywnych postaw właścicieli nieruchomości.
Nawiązanie współpracy z mieszkańcamiznaczonych terenów i systemowe zachęcanie wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni oraz właścicieli nieruchomości do działań ograniczających możliwość znaczenia murów w przestrzeni miejskiej.		Działanie o charakterze ciągłym	Komunikaty i informacje przekazywane do wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni oraz właścicieli nieruchomości. Spotkania informacyjne.
Wspieranie działań na rzecz instalowania monitoringu wizyjnego, oświetlenia wzbudzanego ruchem oraz przygotowanie katalogu rekomendacji pozwalających aktywnie przeciwdziałać aktom wandalizmu na budynkach.		Działanie o charakterze ciągłym	Katalog rekomendacji.
Przekazywanie przestrzeni artystom celem stworzenia profesjonalnych murali oraz organizacja konkursów murali artystycznych.		Działanie o charakterze ciągłym	Dokument określający zasady organizacji konkursów murali artystycznych.
Uruchomienie Punktu Informacyjnego, w którym będą udzielane porady w językach obcych.	Budowanie Urzędu przyjaznego cudzoziemcom, mniejszościom narodowym i etnicznym poprzez równy dostęp do usług i świadczeń oferowanych przez Gminę oraz prowadzenie polityki włączenia społecznego.	Do 31 grudnia 2017 r.	Uruchomiony punkt informacyjny.
Przetłumaczenie i opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa procedur administracyjnych, z którymi mogą mieć styczność osoby obcojęzyczne.		Do 31 grudnia 2016 r.	Zestawianie procedur przetłumaczonych w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa.
Podjęcie współpracy z partnerami w celu przygotowania pakietu powitalnego dla cudzoziemców obejmującego broszurę informacyjną.		Do 31 grudnia 2015 r.	Pakiet powitalny dla cudzoziemców.

Przeprowadzenie konkursu wiedzy skierowanego do dzieci przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych z zakresu wiedzy o historii miasta Krakowa.		Działanie o charakterze ciągłym	Konkurs dla dzieci cudzoziemców z wiedzy o Krakowie.
Prowadzenie szkoleń dla pracowników samorządowych z zakresu budowania Urzędu przyjaznego cudzoziemcom, mniejszościom narodowym i etnicznym poprzez równy dostęp do usług i świadczeń gminnych oraz prowadzenie polityki włączenia społecznego.		Działanie o charakterze ciągłym	Przeprowadzone szkolenia.
Wprowadzenie do umów najmu, dzierżawy oraz użyczenia zawieranych przez Gminę obowiązkowego zapisu dotyczącego realizacji polityki przeciwdziałania rasizmowi i ksenofobii przez wszystkie strony umowy.	Kształtowanie odpowiedzialności społecznej podmiotów prywatnych w polityce samorządowej Gminy.	po 31 grudnia 2015 r. działanie o charakterze ciągłym	Umowy zawierające zapis dotyczący realizacji polityki przeciwdziałania rasizmowi i ksenofobii przez wszystkie strony umowy.
Nawiązanie współpracy z podmiotami prywatnymi w celu wypracowania wspólnych działań na rzecz przeciwdziałania rasizmowi i ksenofobii.		Działanie o charakterze ciągłym	Komunikaty i informacje przekazywane do podmiotów prywatnych. Spotkania informacyjne.
Pozyskiwanie bieżących statystyk dotyczących przestępstw i naruszeń prawa powodowanych rasizmem lub ksenofobią.	Wdrażanie mechanizmów reakcji na zdarzenia rasistowskie i ksenofobiczne jako element polityki inkluzywnej oraz budowanie świadomości międzykulturowej mieszkańców.	Działanie o charakterze ciągłym	Katalog statystyk (np. publikowany na stronie internetowej Gminy).
Organizacja wydarzenia nawiązującego do idei Międzynarodowego Dnia Walki z Dyskryminacją Rasową.		Działanie o charakterze ciągłym	Zrealizowane wydarzenie.
Wspieranie organizacji pozarządowych, których statutowym celem działania jest przeciwdziałanie rasizmowi, ksenofobii, ochrona		Działanie o charakterze ciągłym	Realizacja, co roku otwartego konkursu ofert bądź innego trybu zlecenia zadania publicznego organizacjom pozarządowym.

praw cudzoziemców, mniejszości narodowych i etnicznych oraz praca na rzecz wielokulturowości i krzewienia tolerancji.	Wdrażanie mechanizmów reakcji na zdarzenia rasistowskie i ksenofobiczne, jako element polityki inkluzywnej oraz budowanie świadomości międzykulturowej mieszkańców		
Informowanie o możliwości inicjowania procesu nadawania nazw ulic, placów odnoszących się do cudzoziemców, mniejszości narodowych i etnicznych, tak by zapewnić im udział w zbiorowej pamięci i zachowaniu tożsamości.		Działanie o charakterze ciągłym	Przekazane informacje (np. komunikaty prasowe, wysłanie newslettera, ogłoszenia).
Nakładanie na organizatorów imprez masowych i dzierżawców korzystających z obiektów należących do Gminy obowiązku wprowadzenia do regulaminów imprez zapisów zakazujących jakichkolwiek zachowań o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym	Zapewnienie prawidłowego przebiegu imprez masowych.	Działanie o charakterze ciągłym	Zestawienie obowiązkowych zapisów, które mają zostać wprowadzone do Regulaminów imprez sportowych.
Współpraca przedstawicieli klubów sportowych i stowarzyszeń kibiców.		Działanie o charakterze ciągłym	Spotkania roboczo-informacyjne
Przystąpienie Gminy Miejskiej Kraków do Europejskiej Koalicji Miast Przeciwko Rasizmowi UNESCO (ECCAR)	Uczestnictwo w Europejskiej Koalicji Miast Przeciwko Rasizmowi UNESCO i realizowanie 10 punktowego programu działania Koalicji.	Do 31 grudnia 2018 r.	Projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Kraków do Europejskiej Koalicji Miast Przeciwko Rasizmowi UNESCO (ECCAR).
Wystąpienie do Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej o zgodę na przystąpienie do Europejskiej Koalicji Miast Przeciwko Rasizmowi UNESCO (ECCAR) oraz przygotowanie projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Kraków do Europejskiej Koalicji Miast Przeciwko Rasizmowi UNESCO (ECCAR).			